

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Num. de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pe jum. an . . . 2 "
Pe o lună . . . 1 "

Num. de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

—
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Campanie detestabilă.

III.

(R) Astăvară organul imperialismului maghiar »Budapesti Hirlap«, publicase o serie de articole așa zise — senzaționale. »Un mare învățat și patriot« (azi îl cunoaștem!) aflase adică mijlocul prin care actualele cercuri electorale naționaliste se pot desființa, reduce ori prefăce în cercuri cu majoritate — maghiară. Ba mergea și mai departe: înfățișă un plan de reorganizare a comitatelor, așa fel, că printr-o nouă arondare a acestora, iar să ne mai desființeze!

În partea din urmă a broșurei sale (dela pag. 73 încolo) Dr. Ajtay se ocupă și de această panacee proprie a face din actualul stat ungar poliglot un stat unitar maghiar.

Arată cum din cele cinci cercuri cu majoritate valahă (și 2 maghiare) ale comitatului Solnoc-Dobâca s'ar putea face 3 maghiare și numai 2 românești (înțelege nu pe locuitori, ci pe alegători). În Alba-Inferioară de-așemenea din 4 cercuri valaha și 3 maghiare compune 3 ungurești și numai 2 românești. Face apoi dreptate în Hunedoara, din ale cărei 6 cercuri românești face 3 ungurești și 3 românești, jumătate și jumătate, ca între frați buni! O dovadă că ostenește pentru readucerea păcii și liniștii!

În comitatele Sibiiului și Făgărașului în locul actualelor 3 cercuri nemțești și 4 românești ar fi 3 nemțești (de nemți nu se

atinge, îi lasă cum sunt), 1 maghiar-săsesc și 2 românești.

În Cojocna din 4 maghiare și 2 românești ar formă 4 maghiare (aici tratează cu modestie) și 1 românesc. În Turda-Arieș din 2 cercuri românești și 2 maghiare ar rotunzi 2 maghiare și 1 românesc... Unde nu poate formă cerc nou unguresc, simplu ne reduce pe noi. În Târnava-mică din actualele 2 cercuri românești și 1 unguresc face 2 maghiaro-săsești și 1 curat unguresc... În Bistrița-Năsăud din 1 românesc și 1 săsesc scoate 1 maghiaro-săsesc...

Nu e decât firesc, ca ungurii să aplaude pe acest »învățat«, care amestecă naționalitățile de par'că ar fi tărâțe și făină și din amestecarea sașilor cu românii scoate — unguri, cercuri electorale ungurești!

Mulți mântuitori de ai patriei s'au ivit în vremurile din urmă, dar mai genial ca Ajtay nu s'a pomenit. El a nimerit cuiul în cap: stând frumușel în biroul său din Budapesta ori undeva la recoarea brazilor, el a lovit »hidra valahă« cu multe capete drept la căpățână... A ajuns adică la rezultatul uimitor:

»În întreg Ardealul cele 35 cercuri electorale maghiare s'ar ridică la 40, cele 6 săsești s'ar spori la 10, iar cele 33 cercuri cu majoritate valahă s'ar coborî la 13, dar și într'acestea pretutindeni ar fi minorități credincioase statului, pe cari răzâmându-ne, am putea lua lupta electorală, cu speranțe de succes, împotriva tendențelor naționaliste« (pag. 76).

În același chip tratează cu celelalte comitate locuite de naționalități din Ungaria propriu zisă.. Pe unde sunt români, 80.000 vor alege un deputat, slovacii vor fi 60.000 într'un cerc electoral, pe când ungurii dacă sunt 8 ori 10.000 aleg deja un deputat. În felul acesta din cele 229 cercuri maghiare formează 300, iar din 57 cercuri române face numai 28; pe slovaci îi reduce dela 43 la 24.

»Natural — scrie la urmă (pag. 78) — tendențele naționaliste nu vor ști să cucerească nici în aceste cercuri, dacă guvernul maghiar și societatea maghiară va face politică de guvernare și socială cuminte, ceea ce judecând de pe trecut, este sigur!«...

Va să zică nici așa reduși nu ne-ar lăsa să ne alegem, ci cu ajutorul politice de stat și sociale, de care a dat strălucite dovezi în trecut, guvernul va ști să-i dea hidrei la cap.

Dar, fiindcă Dumnezeu știe când vor mai da peste chilipirul actual: Coroana să le lase adică mână liberă în toate cele interne, patrioții s'au pus pe lucru. Ajtay nu se mulțamește să facă numai o arondare artificială a cercurilor electorale, ci propune și o nouă împărțire a comitatelor. Planul și-l expune într'un capitol separat (pag. 79)... Cum și ce fel dorește să procedeze, ne-o spune chiar dela început: »folosindu-ne de puterea asimilatoare a neamului unguresc, va fi cu putință ca pe cele 30 comitate cu majoritate nemaghiară să le reducem la 15,

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

In Craiova.

(Scrisoare).

25 Octombrie.

Cu aceasta ocazie Craiova nu mi-se mai pareă așa cum eram obișnuit să o văd de altădată. Atunci, de vre-o câțiva ani când o văzusem nu șiam mai mult decât, că a fost vechiul scaun de domnie al Banilor, de unde plecau hotăriri pentru rosturile curat românești ale Olteniei, atunci eleganta uniformă militară exercia o adevărată putere de vraje asupra mea, îmi trăsăla inima, mă zăpăcă. Vorba românească, manifestația vieții, șgomotoasă a vieții pe care n-o cunoșteam, sistemul împodobit și mai vâratec al zidurilor împrejmuite de mici grădini; totul, mi-se pareă o notitate atrăgătoare și plăcută. Atunci credeam fără să văd. O vitejie cetită în cartea de istorie nu-mi pareă atunci o muștrare...

Întă-mă acum înainte acelorăși oameni pe aceleași străzi; azi nu mă mai orbește splendoarea și nu mă nimește gestul; par'că totul îmi face cu degetul, mă oprește să-mi destăinuiesc rostul adevărat să-mi spună, că nu e așa cum se vede; azi, când nu-mi mai vine să cuget aproape la ce a fost și ce azi e numai scris, — celesc și pagina nescrisă a istoriei.

Timpul e posomorit; toți ceice își caută umblare pe stradă sunt zoriți, alerg după afaceri. Pe astfel de timp cei mai mulți stau acasă. Unii, cei fericiți, cotrobăresc săltarele mesei, cetesc și

recetesc scrisorile, în cari, ori pentru a cătea oară le-ar citi — descoper câte o notă nouă, câte un cuvânt dulce, mângăetor, găsească câte un razim sufletesc... sau scriu scrisori lungi, lungi, topească un colț al inimii lor și-l trimet acelor, ce-i înțeleg. Alții stau lângă sobă cu capul răzimat pe mâini cu gândul într'airuarea.

...Dar când nu ești în posesiunea măcar a unei scrisori pe care s'o cetești de două ori; când n'ai cui scrie; când n'ai măcar căldură în odaie... și gândul te mână — vei căuți alt adăpost.

Simțam atunci că șgomotul îmi va putea da recompensa pentru toate aceste lipsuri. Ieșii pe stradă. Deasupra cerul cenușiu se cernea în ploaie mărunță. Uu picior îmi leorcăia în apa intrată printr'o spărtură a ghetei... Întru în cafeana. Tineri cu mustața tăiată, bătrâni bine nutriți, cu părțile în cap, cu paltoanele în spinare; gălăgie, hohot, viață... Toți vorbeau politică, puneau țara la cale, amenințau, apărau, plănuiu lupte, pe cari le sfârșeau învingători. Poate cea mai rentabilă carieră ar fi aceea de editare a hărților dacă s'ar putea schimba fața Europei cu ușurința aceea alor... Multă zdroabă și... știți, zdroaba copilului cărui n-u-i succedea să așeze pe mai mult jucăria pusă pe arcuiri sau turnată în gumă, — așa cum vrea, sau să-i păstreze anumite dimensiuni, decât atât, cât stă cu mâna pe ea.

Într'un colț patru inși. Unul sorbea din când în când din cafea, altul fumă sprijinindu-și plictit bârba în palmă, al treilea ținea un ziar în mână, pe care numai-din timp în timp îi lunecau ochii, al patrulea, mai uscățiv ca ceilalți cu mustața răsucită, cu ochii ce scânteiau se pareă că

a avut un trecut viforos, om, care a fost și la dracu acasă — cum i-ar fi zis moșneagul hazliu, care nu răsare în minte din trecut, el gesticula, pareă nemulțămît: »...Primul pas trebuie făcut spre Ardeal, acum când toți rup... ca din mălaiu... Ce? Astai guvern?... El vine cu legea cărcimărilor! he! Da ei nu vreau să trăiască?... Înjosire!... Nu-i așa nea Nae? Ia vin mai aproape, par'că acum, acum te văd la alegeri, ce vânjos erai!... Cunoșc eu tot...«, că și eu am fost odată liberal ca tine, frate Ștefane, dar... unde găseai ce vrei, ca la noi... Numai s'ajungă Tache al nost la putere, ăla știe să învârtă afaceri... De vrei să mai fii cu noi tachină-i de răsul lumii!... că odată tot trebuie să recunoști, că democrația-i la modă. Când fiecare își are dreptul său indiscutabil... mai ales oamenii ca noi... să-ți ridici pătăria...«

— Dar nu știe toată lumea de Tache al vost că-i...? replică Ștefan, lăsându-și ziarul din mână.

— Da, îl intrerupe cel cu bârba în palmă — dar știi tu povestea aia, că pâinea uscată și cinstea sunt una la noi...?

Discuția urmă.

În timp ce, cel cu democrația să ridică să se ducă la altă masă, la burtosul nea Nae, pentru a-i șopti la ureche vre-o chestie curentă, la altă masă, aproape de mine, un curios întreba pe conmeseanul său: »cine-i ăsta cu gură mare? Răspunsul fu: »Unul dintre eroii tragici al »cazului« pe care-l știi, din orașul vost. Lui i-a promis Tache, că dacă ajunge la putere îl va restitui în vre-un post și de aceea s'a făcut tachist...«

De teama, a nu fi angajat la vre-un post, de teamă a nu deveni cuiva adversar, mă îndestuli-l cu aceste fragmente și-mi văzui de treabă.

iar pe cele 33 comitate maghiare să le sporim la 50...»

Multe lucruri nesăbuite am cetit din condeiele așa zișilor »savanți« maghiari. O turpitudine mai păcătoasă, un plan mai infernal cași acesta nu ni-s'a dat însă să vedem.

Cinismul cel mai mare se manifestă, fără îndoială, în mutra ce face Ajtay: el se miră, că dând, astăvară, în publicitate planul său, în coloanele ziarului »Budapesti Hirlap«, naționalitățile au protestat și au scris că asta ar însemna »punerea lor în mormânt...«

Iar culmea nerușinării se ajunge la pag. 116, unde scrie că toate aceste măsuri trebuie a se lua pentru că astfel ungarul și statul să se apere față de »irredentismul valah«, care s'a manifestat neîndoios mai ales cu prilejul expoziției bucureștene în 1906... Primejdioase sunt apoi și ideile lui Aurel C. Popovici, propagate în monumentală sa lucrare »Der Vereinigten-Staaten von Gross-Oesterreich...«

Ungurii trebuie deci să se apere, iar aceasta numai prin o lege electorală se poate și prin o nouă împărțire a cercurilor electorale și a comitatelor.

Andrássy, cu proiectul său de lege privitor la votul plural, este deci Messia ungarilor, lui să i-se închine toată suflarea, căci numai el a avut curajul și mintea să știe născoci cum se poate asigura ungarimei și existența unui al doilea milleniu!

Acesta este sfârșitul broșurei și pare-se că Ajtay nici nu scrie decât pentru a-l înfățișa pe ministru într'o auzoală de mântuitor al ungarimei și drept geniu... care a născocit însă planuri infernale și a dat naștere celui mai scârbos monstru politic al veacului.

»In mormânt«, cu toate acestea, nu ne va pune Andrássy. Existența a trei milioane de români nu poate fi pendentă de exercitarea dreptului electoral. Am trăit noi vremuri, când n'aveam încă instituțiuni culturale, nici economice, dupăcum n'aveam nici

bărbați știutori de carte, iar poporul zăcea în întunecul cel mai mare. Și totuși nu ne-am prăpădit. Nu ne va nimici nici diabolicul plan al contelui Andrássy, ci mai ales ne va îmbărbăta să căutăm a ne dezvoltă pe toate terenele, cari să contracaseze mișelia politică gata de a se consuma în detrimentul nostru.

Iar guvernul zadarnic poartă campania aceasta detestabilă, punând pe marii învățați să scrie stupidități crase, lumea mare se va deșteptă, nu se va lăsa sedusă ori amețită de frasele late, ci tot mai mult va condamna apucăturile medievale ale celei mai imorale coaliție ce s'a înșghebat pe pământul acestei nefericite țări.

Wekerle la Viena. Ministrul președinte Wekerle a fost primit Daminică în audiență particulară de către Majestatea Sa la Viena. Ministrul i-a relatat despre convocarea camerei și despre chestiunile la legătura cu programul de muncă al camerei.

Intrevederea dela Schönbrunn. Oficiul »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« din Berlin scrie cu privire la întrevederea împăratului Wilhelm cu împăratul Francisc Iosif, următoarele: Zilele dela Schönbrunn și Eckartsau au cimentat din nou alianța dintre Germania și Austro-Ungaria. Aceasta alianță, vreme de o generație de când există, a fost expresia comunității de interese a celor două țări și prezintă toate garanțiile că și în viitor va rămâne neștirbită.

Criza din Austria. »Gerzer Tagblatt« primește dela corespondentul său din Viena informația din izvor demn de credință, că baronul de Bienerth dorește să formeze un cabinet parlamentar cu scopul exclusiv de a tranșa provizoriu bugetul, precum și proiectele de legi despre anexarea Bosniei și Herțegovinei, despre convențiile comerciale cu România și Serbin, împreună cu alte proiecte economice mai mici. Baronul de Bienerth va cere partidelor să părăsească controverșiile naționale și să încheie un armistițiu, decaundată fără garanții.

groază, cu plete în vânt, de mână cu copii ce sbierau; țipete, văicările, durerea tuturor chinurilor însoțea acest convoiu morit judecării...

Ofta și ochii lui suferinzi păreau, că cer lertare pentru aceasta mărturisire făcută; dar simțeam, că nu spune decât ce-i sta pe suflet, ce-i înăbușă și trebuia să spană.

— Li vezi tăcuți, relacepă el dupăce se linișți, ai gândi, că țărânul nostru nu e în stare... Un duh nebun i-a răscolat, odată și ieșea la marginile orașului ca din pământ, ai fi crezut, că a fost între ei înțelegere de ani de zile. Nu, ci vezi, ei apar dela sine ca licării, când se întunecă în jurul lor... Suferinzi de veacuri... Credeau să prăpădească într'o zi ce a adunat nedreptatea secole dcarându-l dar... tot ei sunt cei păgubiți. Nu ți-ar mai rămâneă un pic de îndoială de ai și câte grozăvii s'au întâmplat cu ei... și începă să-mi spună multe, multe, însă și de părinții, de frații și de neamurile sale. Se vedeă din povestirea sa, că toată suferința aceluși timp o are pe inimă și nu o poate nită. Multe, din cele, ce mi-a povestit nu le-aș mai puteă reda pe deăntregul, acum după câteva zile. În fiecare caz eră câte ceva, ce-ți sfredelea inima îți pornea fiori și-ți oprea mintea.

Orice țărân, ce treceă pe lângă noi la întoarcere, în oraș prezentă un ce nedeslegat pentru

Serviciul telegrafic al confrăților din București.

După cum suntem informați, singur ziarul »Universul« are la noi corespondent român, care-i trimite telegrame și corespondențe despre afacerile noastre naționale prezentându-le așa cum ele într'advâr se petrec. Celelalte ziare din București ori publică telegrame de ale agenției maghiare din Budapesta ori sunt servite de corespondenți »particulari« ovrei, cari nu cunosc afacerile dela noi ori că dinadins intervesteac lucrurile și dau telegrame tendențioase.

Din cauza asta și cetim adesea lucruri ciudate în telegramele din ziarele bucureștene.

»Neamul Românesc« în numărul din urmă se și simte îndemnat să publice un articol în care se combate această scădere. Drept pildă se dă o telegramă publicată de un ziar bucureștean despre impozanta adanare dela Halmagiu. Iată această telegramă:

— »Deputat român vorbind pentru o unire cu Ungurii. Budapesta 14 »Octombrie. — Telegramă din Arad:

»Deputatul român Nicolae Oacu, ales de cercul electoral Nagyhatmagy (sic), a făcut astăzi »darea de seamă a activității sale parlamentare «sfătând pe Români să trăiască în pace cu Ungurii și să nutrească aceleași sentimente ca și »Ungurii.

»După dl Oacu a vorbit deputatul Vasile Goldiș, care a atacat cu violență pe Unguri, ceea ce a făcut pe reprezentantul autorității să-l întrerapă de câteva ori.

Autorul articolului din »Neamul Românesc« este adănc revoltat de acest fel de »serviciu particular« de telegrame.

Chiar maiate cu câteva zile, la 22 c. un alt ziar din București (ziar cu tresre) publică despre adunarile dela noi știri ca acestea:

»Achitarea soțel deputatului Aurel Vlad. Kolozsvár. Curtea din Kolozsvár, judecând în a doua instanță a anulat sentința care condamnase pe soțel deputatului român Aurel Vlad, pentru ațărare la nesupunere în contra legilor ungare care silesc pe copii de români să învețe la școală limba ungară.«

Aceiaș ziar publică cu trei zile în urmă: »La Chiula Fehervar românii au ținut un meeting prezidat de Rubin Patța.

De abia după două zile începă să se mai lumineze. Ce puteam face alta, decât să apuc pe raza cea mai lungă, care ducea afară din oraș? În lungul drum trecurăm pe lângă un palat nou, mare, cu intrarea pompoasă de sticlă încunjurat de o îngrijită grădină.

— Fericit om, al cui e asta? întreba-i eu pe prietenul care mă însoțea.

Al răposatului Diza Mihail, — răspuse el, uite, ferestrele-s oblonite! Cum li vezi de grandios fi lui D Mihail nu locuiesc în el, voesc să-și facă altul, astă e o hardughie pentru ei... așa is boerii noștri...

Ajunși la bariera orașului, prietenul meu imi arăta de-a stânga drumului ce ducea subțiat spre orizont, o dălmă.

— Uite, aci aproape, zise el, cu oare care amărăciune și sfială în glas, pe dălmă aceea era așezat în timpul răscoalilor un tun... și aci la mână dreaptă altul. Pe drumul acesta intra convoiul în oraș... Tocmai pe acel timp imi făceam armata și eram postat în jurul acesta. S'a scris dar nu se putea scrie nici cu sânge ce s'a întâmplat. Plângeai de milă, încremeniai de durere, fulgerile cerului și mânia uraganelor nu erau de ajuns să răzbune ceea ce într'o singură zi am văzut... Convoiul trist... legați cot la cot, împunși, pătați de sânge; femei sălbătăcite aproape de

mine, îl scrutam, căutam în fiecare acel »duh nebun ce i-a răscolat«, în ochii lui, în creșele franții lui, în ochii lui, în mâinile lui goale sau ținând vre-un bicu de boi... În toate mișcările lui. Până atunci recunoșteam în el o ființă supună, răbdătoare, bună..., am învâțat a-l cinsti și acum, tot el, care ne-a dat hrana și mie și iubitorului cetitor, hrana cea arată, sămânță și culeasă în truda asudătoare și migăloasă, tot el să fie cel ce și pierde răbdarea, celce scapără focul și pucioasa răzburării?

Nu puteam găsi o singură trăsătură pe fața lui care să dovedească aceasta. Păreau toți nepăsători, ca și când nu ei ar fi trecut odată bănuți și umiliți pe acelaș drum pe care treceau acum, nici nu căntau să recunoască pe vre-unul dintre acei, cari atunci i-au întovărășit cu un ris desprețitor.

Așa li găseam acum, cum li știam cu ani înainte; doar o revoluție între acești doi termeni, câteva zile, în cari n'au vrut să recunoască vre-o autoritate, când li răsăreau conacele înainte... și apoi pălăriile lor iar se ridică, vocea lor iar să lămoaie înaintea »domnilor«, e liniște, pe fața lui, — e liniște și liniștea mă înfioră.

Cu toate aceste tot aveam o mulțămire: prietenul meu mi-a descifrat un șir din pagină scrisă în hieroglife a istoriei noastre. Mai găseam o mulțămire în asigurarea ce ne-o făcea, că mulți

Fabrica de spălat cu aburi „Kristály“.

Cu mașinările sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

Adresa:

Fabrica de spălat cu aburi „Kristály“
Kolozsvár (pályaudvar).

La Voivodina (Ungaria de Sud) românii au ținut de asemenea un meeting în favoarea votului universal și au expediat telegrame la fel împăratului și clubului din Viena.

La Bistrița a prezidat meetingul dl. Domide Gherasim. Au fost de față peste cinci sute persoane. La Feher Templum au asistat la meeting au straci sârbi și români.

La Borzas a prezidat Gregor Nistor. La Petre Roman au vorbit deputatul Brădișleanu, Dr. Spirescu, Dr. Verida.

La Ali Bunar meetingul a fost de asemenea foarte animat.

Din toate aceste localități s'au expediat telegrame împăratului cerând să nu sancționeze reforma propusă de Andrassy, precum și telegrame de încredere clubului naționalităților.

La Levannivalo fusese convocată de asemenea o întrunire, dar autoritățile au împiedecat o. S'a trimis o telegramă de protestare împăratului.

Va să zică Alba-Iulia au pocit-o, făcând din ea „Chinla-Fehervar“, din Voivodina au făcut Voivodina, de unde se trimite telegramă clubului din — Viena, la Bistrița admit că noi ținem adunare numai cu 500 persoane; Bisericeii-Albe îi zic Feher Templum, unde la adunare asistă — austriaci; inventează nume cari nu există și se telegrafiază minciuna mare că d-na Vlad a fost achitată de Tabla regească din Cluj, cărei îi zic „Kolozsvar...“

Am rugă cu dragoste pe confrății noștri să controleze mai bine știrile ce vin din astfel de sorginte.

Lupta pentru votul universal.

„Trăiască revoluția“.

Marele meeting din Arad.

Biroul însărcinat cu organizarea meetingului de Duminecă în Arad, a trimis azi prin poștă apeluri în toate satele din comitatul Aradului.

Facem și aici apel către toți românii din comitat și comunele învecinate să participe și să ridice cu prezența lor măreția adunării de Duminecă.

sunt, cari înțeleg adevărata stare și sunt conduși de îndemnul adevăratei iubiri a deaproapelui său; dar cei mulți nu pot ieși la lumină, își șoptesc unul altuia credința și încunjur tâmbălăul și într'adevăr. Eram într-o zi cu dl. B... funcționar la judecătorie; îmi istorisea multe, dar când îmi spuse, că: „Iorga e singurul om, care nu face politică de căpătuială în țara românească“ își încetina glasul și se plecă aproape de mine „că aici vin tot felul de oameni și nu-i bine să vorbești tare“. Singurii dintre cei mulți cu credință cari vorbesc răspicat și tare sunt tinerii din jurul revistei „Ramuri“.

P. Iazmin.

H A Z.

Puterea obiceului.

Ambasadorul rusesc, domnul de Kurakin cercea într-o zi temnița de St. Lazare din Paris și la momentul, când intră în despărțământul femeilor închise pentru furt, el ținea tabacherea sa de aur în mână. Una dintre femei, cum o a văzut a leșinat. După ce au stropit-o cu apă și s'a deșteptat, o au întrebat, ce a făcut o impresie așa de grozavă asupra ei?

„Este grozav să vezi o tabachere de aur și să nu o poți fura!“ răspunse ea.

Biroul a invitat azi întreg clubul deputaților la adunarea de Duminecă.

Demonstrația socialistă de ieri seara.

Anunțasem ieri că poliția oprise demonstrația cu lămpioane care fusese proiectată pentru ieri seara. Un număr mare de poliști au fost concentrați la gară de unde aveau să pornească demonstrația. Totuși socialistii, în număr de mai multe sute s'au adunat și au făcut un defileu destul de sgomotos între orele 7—8 seara.

Corsoul de seara a fost zădărnicit. În vederea esecelor nu atât ale socialistilor cât ale poliției, așa numita lume bună n'a cutezat să iase.

Indeosebi în strada Deák-Ferencz au isbit să se concentreze mulțime mare de socialiști. >Trăiască revoluția! a fost strigătul general.

De aci socialistii au pornit spre trei localități unde au ținut adunări.

La cafeneaua numită >Kaiser< s'a înfățișat și deputatul național dl. Stefan C. Pop, ținând un discurs înflăcărat.

Adunările au decurs în tustrele locuri în deplină ordine.

Poliția n'a intervenit.

Vorbirea dlui Iuliu Maniu,

rostită la adunarea populară din Alba-Iulia.

Publicăm la vale din peana corespondentului nostru, în resumat, vorbirea rostită de deputatul Iuliu Maniu în adunarea populară din Alba-Iulia.

Am venit în cetatea asta — zicea dl. Maniu — plină de amintiri strălucite, pentru că din toată convingerea, ce-mi stăpânește sufletul, să vă spun ce simt eu și ce trebuie să simtă neamul românesc; ce cer eu și ce trebuie să ceară toată suflarea românească în aceste vremuri de grea cumpănă.

Lumea întreagă merge înainte, toți oamenii se sbat după înaintare, după bine și fericire și dacă toate neamurile asudă în munca, care duce spre fericire — oare iertat-e, ca noi, neamul românesc, acest neam stăpân peste atâtea însușiri frumoase trupești și sufletești, coboritor din cel mai viteaz și mai puternic popor să stăm pe loc, să tângim și mai departe în nepăsarea noastră față de aceste vremuri grele? Nu, asta n'o putem face, fiind-că așa ceva ar însemna peirea noastră. Dimpotrivă avem cu toții sfânta datorie, ca să mergem înainte și numai înainte, să folosim toate mijloacele cari ne duc spre cultură, ne aduc bogăție și ne întăresc în credința noastră față de lege și în dragostea nefățărnică față de țară. Până acum noi n'am avut în această țară, decât îndatoriri, iar îndatoririle acestea ne au ținut pe loc, ne-au sleit cu desăvârșire puterile de muncă, de aci înainte însă noi vrem, să avem și drepturi, căci am dat și dăm soldați și bani pe sama țării și a tronului, deci cuvine-se după sfânta dreptate ca în schimbul acestor jertfe, să ni-se dea și drepturi.

Răul însă trebuie vindecat din rădăcină, iar acest rău zace în cărmuirea rea, ce se face la noi în țară. În zădar vor fi văl și câmpii înfloritoare, în zădar vor fi feciori zdraveni, în zădar vor fi bogății multe: cărmuirea rea stăvilește înaintarea. Vatra familiară nu va înflori și nu va împărășii lumină și cultură, dacă păzitorul ei nu-și va implini cu pricepere chemarea, plugul nu va ara bine, dacă coarnele lor nu vor fi prinse și conduse de mâini zdrăvene și pricepute.

Și fiindcă cărmuirea la noi în țară e rea, noi ne-am hotărât, ca această cărmuire s'o schimbăm și poporul întreg într'un glas, o cere și trebuie s'o ceară aceasta, dacă nu vrea să piară. Ne-am hotărât, ca acolo de unde se cărmuiesc trebile

țării, să trimitem oameni, cari să falmăcească cinstiți drepturile poporului. Iar acest lucru îl vrea și Majestatea Sa. Poporul întregii țări și Majestatea Sa vrea introducerea votului universal, egal și secret.

Știți foarte bine, cum se dădea votul până acum. Acest drept sfânt voi vi-l vindeați necunoscuților, aceluia cari sunt străini de interesele, de năczurile și amarurile voastre. Oamenii pe cari nu-i cunoșteți și cari nu vă cunoștea, vă cumpăra votul, ca apoi în urmă alesi fiind să exploateze nepriciperea voastră, căci voi nu înțelegeți și poate că, durere, nici astăzi nu înțelegeți, că acela, care vă cumpără nu va fi niciodată așa de nebun, ca ceea-ce a cumpărat, să dea napoi. Voauă v'au cumpărat votul, iar cu acest vot au căutat să se îmbogățească pe sine iar nu pe voi. — Fiind însă vot universal, fi va oare om, care să cumpere atâtea oameni, cari să-i dea lui votul, fi vor oare sate întregi, cari să-i dea votul pentru străini?

Deputatul ales de popor vorbește în casa țării și luptă în numele acestui popor. Prin graiul lui rosteste poporul, care l-a ales. Acela însă, care prin jertfe de bani a ajuns în sfatul țării, nu va cuvânta niciodată în numele celor cumpărați.

În casa țării sunt în vremea de acum 443 de deputați, dintre cari numai 15 români, numai 15 trimiși de ai poporului nostru, cari vorbesc și luptă sincer pentru acest popor. Dar oare pot ei birui față de atâtea amar de deputați, dușmani cererilor noastre îndreptățite? Chiar după legea ce o avem acum, ar trebui, să fim 49 de deputați români, dar nedreptatea stăpânirii ne împiedică, ca să putem fi alesi mai mulți. De ar fi vot universal, ar trebui, să fim și mai mulți și am fi de sigur, dacă s'ar face o lege așa cum o dorim noi și cum o cere dreptatea.

De vrea să faci un lucru bun, ușor îl poți face; ai lipsă de multe apucături, cari la rândul lor reclamă multă vreme și trăgănare, până când poți duce la capăt răul. De ar fi să se facă vot universal, nu i ar trebui stăpânirii și sfatului țării mai mult de cinci minute. Ministrul Andrassy vrea votul plural. (Vorbitorul explică rostul votului plural, apoi continuă). Nu e cu dreptate să se lege votul de scris și cetit, deoarece când plătești dare și dai soldați nu te întreabă nimeni, dacă știi scrie și ceti. Nu-i lucru cinstit și drept mai departe ca aceia, cari au învățături mai înalte sau sunt stăpâni peste sute de jughere să aibă trei și două voturi, fiind-că oricât de învățat și de bogat ar fi cineva, oare putea va el duce cu sine trei-zeci de puști în bătaie, din care să puște deodată asupra dușmanului? Dar oare cine ține țara asta? Nu poporul, care muncește cu fruntea scăldată în sudori, care plătește și se bate jertfind pentru înălțarea și păstrarea țării?

Deputatul explică rostul votului secret. Nimenea să nu știe pentru cine votează cetățeanul, decât votizantul și D-zeu. Votarea în comună are de scop, ca țărănul să nu mai fie silit, să-și lase munca de zi și să bată atâtea amar de drum până la locul unde se votează, lăsându-și munca și pricinindu-și pierderi mari.

Stăpânirea însă nu vrea votul universal, ci vrea ca și pe mai departe, să stăpânească nedreptatea. Noi știm însă, că puterea în stat trebuie, s'o aibă acela, care susține statul.

Dar ori cât se sbate stăpânirea să facă lege din proiectul său, eu nu cred că proiectul lui Andrassy va fi în stare să devină ceea ce vrea el, biruind voința poporului. Poporul, țara întreagă, voința milioanei trebuie să aibă atâtea putere, și mai multă chiar, cu care va putea birui gândul rău și întreprinderile meschine ale câtorva oameni fără suflet și fără dragoste pentru popor, cari stăpânesc astăzi țara fără voia acestuia.

Eu cred, că Majestatea Sa nu-și va calca cuvântul și că va da cu dragoste, drepturi tuturor aceluia cari s'au jertfit și se jertfesc pentru Tron... Dar chiar dacă ar învinge proiectul lui Andrassy, noi nu trebuie, să desnădăjdum. Astăzi când poporul român e mai conștiu de sine, mai cuminte, mai hotărât, cred, că orice lege s'ar aduce nu trebuie să ne descurajeze, ci să avem sfânta datorie

de a ne păstra cu bărbăție sângele rece și să luptăm și mai departe cu hotărîre. Legile se aduc legile se șterg, dar poporul, care are vîrtute, nu va peri. În poporul român e vîrtute, deci nu va peri. Noi ne vom folosi în casa țării și afară de parlament de toate mijloacele posibile, pentru ca să putem birui. În cursul apei se pune stavile, dar rîul cu toate astea curge spre mare, așa și poporul pornit odată spre înaintare nu va mai fi împiedecat de nici o stavilă. Poporul românesc întărit prin virtutea-i strămoșească va trăi și va merge înainte.

Multă durere m'a cuprins, când Andrassy a zis, să trebuie să facă o astfel de lege, care să păstreze și mai departe domnia unui singur neam peste toate celelalte neamuri, — o lege prin care noi și toate neamurile de o soartă cu noi să fim delăturați dela orice îndrumare care țintește interesele noastre. Ar trebui însă, să știe Andrassy și soții lui, că țara asta o ținem noi, cari muncim și nu îmbuibăm. Noi cari muncim în pămîntul acesta, în vremuri de pace ca și în vremuri de bătaie, rămăuem aici și credincioși țării ne jertfim până la unii sângele pentru mîntuirea și păstrarea acestei glii strămoșești — pe când îmbuibăm în vremuri de primejdie își împachetează iute tot ce au, își infundă buzunarele cu bani și-o iau la sănătoasa peste hotare.

Ca să putem fi nedreptățiți, suntem învinșiți mereu, că am fi vînzători de țară. Vorbe. Noi pe aceste plajuri ne-am trezit, am crescut și trăim. Vrem să fim liberi și să avem drepturi. În treburile noastre noi vrem să ne spunem cuvîntul și nu alții, noi poporul întreg, care nu numai datorii ei și drepturi se cuvine să avem. Ne-ar trebui poate cineva, că ce vrem noi cu votul universal? Răspunsul e scurt. Cu ajutorul lui vrem să schimbăm toate legile, cari sunt în dauna existenței noastre și vrem să dăm ființa unor astfel de legi, cari contribuie la întărirea, bunăstarea și înaintarea noastră. Vrem să schimbăm legea școlilor, legea judecătorilor, legea administrației, cu un cuvînt toate legile, cari nu s'au făcut omnit cu voia, ci în contra voinții și spre stricăciunea poporului. Tot cu ajutorul votului universal vom schimba legile, cari sunt numai spre folosul bogățiilor. Îndeosebi vom schimba legea dărilor și vom face o lege, care să nu mai silească pe bietii oameni, să plece la America, ci să-i țină aici acasă, lângă noi, în jurul nostru.

Și-acum fiindcă vreau să-mi sfârșesc cuvîntarea mea către D-voastră — zicea deputatul Maniu cu convingere și emoționat de tăcerea evlavioasă, cu care eră ascultat — trebuie, să repetez încă odată, că chiar de sr devani lege tocmeala — pactul — ministrului Andrassy, care e în contra frții și în contra ori căror legi dumnezeiești, cari toate povestesc despre egalitate între oameni — să nu desădăjdăiți, fiindcă va trebui să învingem. Să ne păstrăm nădejdea cu sfințenie! Să ne iubim unii pe alții ca frații cei buni și învrăstați toți într'o cunună sfîntă, care să infățișeze toată puterea unui neam setos după dreptate și libertate — să purtăm cu hotărîre și mai departe lupta.

Azi e ziua morților... Și vai mulți morți scumpi avem noi. Mulți s'au jertfit și au fost jertfiți pentru noi. Căteva asta chiar, e martoră atîtor amintiri din trecut, unele înălțătoare, altele sfîșietoare de suflet, dar precum nici fruntașii din trecut ai neamului nu și-au pierdut nădejdea de mai bine, tot așa nu ne-o vom pierde nici noi, ei vom lupta și mai departe chiar de ne-ar ajunge soarta unora din ei. Nădejdea noastră în vremile de acum e toată în puterile noastre și la Majestatea Sa, bătrînul nostru împărat. Să nădăjdăuim că în ciuda tuturor greutăților — vom avea votul universal. De n'ar fi așa cum gîndim, lupta noastră totuși n'ar încetă, — dar ni-s'ar schimba desigur conduita de luptă.

Acestea sunt cele ce am dorit, să vi-le spun și acum dați-vă seamă cu toții, dacă v'am vorbit din suflet sau nu. De credeți, că nu v'am vorbit din suflet, atunci nitați toți, ce v'am spus, de sunteți însă convinși că din cea mai curată simțire și convingere sufletescă v'am vorbit, atunci păstrați cu sfințenie cuvintele, ce vi-le-am spus, duceți-vă pela vetrele voastre, prin satele de unde ați venit și spuneți și celor cari au lipsit aceste adevăruri, îndemnați-i și încurajați-i pe toți, să nu-și piardă credința în D-zeu, să-și iubescă și pe mai departe legea și așezămintele neamului nostru.

Adunarea din S.-Miclăușul-mare.

— Raport special. —

Adunarea poporală din S. Miclăușul-mare ținută Duminecă a avut o frumoasă reușită. De față mult popor din loc și din împrejurime. La propunerea dlui Dr. Nestor Oprean, care a deschis adunarea prin o vorbire potrivită, s'a ales de președinte Pavel Fumor, mare proprietar din Nereu; v.-președinte Dr. Ioan Damian, avocat în loc; notari: Silviu Bichicean, preot în Nereu și Virgil Negru, preot în Igris.

A vorbit întâiu președintele Pavel Fumor. O vorbire frumoasă primită de popor cu multă în-suflețire.

A urmat deputatul Zorlențului, dl Dr. Ștefan Petrovici. Dsa a făcut tabloul situației politice actuale scoțînd în relief tendințele ce urmăresc extirparea noastră națională. A fost cu însuflețire aclamat.

Luând cuvîntul deputatul Radnei, Dl Vasile Goldiș — însuflețirea ia avînturi furtunoase. Dl Goldiș răpește sufletele, le înflăcărează — cum nimenca altul. Când în înșirarea nesfârșitelor încălcări de drepturi câte îndură așezămintele noastre bisericicești și culturale, lămurește poporului nedreptatea ce face guvernul la împărțirea ajutoarelor de stat pentru biserică, — notarul comunal Telleri a riscat să-l intreropă avertizându-l de-a mai vorbi la chestiune. I-s'a infundat însă bietului notar, căci dl Goldiș luându-l în zeflemea l-a făcut de răsul adunării. Văzîndu-se Telleri ridiculizat și nefiind în stare să răspundă a recurs la ajutorul pretorului, care l-a rugat pe dl Goldiș să nu-l mai cicălească că-i scarmănă toată vza înaintea poporului. O lecție pe care dl notar nu va uita-o încurînd.

A vorbit apoi părintele din Cenadul-sărbesc, Terenzie Oprean, care a propus:

1. Adunarea protestează împotriva reformei-atențat ce-a plănuit ministrul Andrassy și cere votul universal fără nici o restricțiune.

2. Din adunare să se expedieze o telegramă Majestății Sale la Viena, cerându-se împlinirea cuvîntului dat.

3. Să se trimită clubului deputaților naționaliști o adresă de aderență și îmbărbătare pentru lupta ce trebuie s-o pornească în cameră, secondați de aprobările poporului românesc.

4. Adunarea să voteze mulțămîta deputaților Goldiș și Petrovici pentru vorbirile însuflețitoare.

Adunarea subliniază aceste propuneri cu aprobări însuflețite.

De încheiere președintele Fumor roagă pe cei prezenți să ia asupra lor apostolatul cuvintelor auzite și mergînd din casă în casă pela cei cari n'au venit la adunare, să le împărțesească semnalul de luptă.

Deputații au fost oaspeții dlui Nestor Oprean. Poporul reslăjit în grupuri comentă cu mult interes vorbirile deputaților.

Un răspuns dlui președinte al sindicatului ziaristilor: Ioan Procopiu.*)

Articolul meu din 15 Oct. n. (nr. 219 al „Tribunei“) a atins pe dl Ion Procopiu, președintele sindicatului ziaristilor din București. În articolul respectiv constatam cu durere că nu s'a găsit nici un român, care să ia cuvîntul în mausoleul princiar, unde zac osemintele lui Schiller și Goethe, deși toate celelalte națiuni și-au avut reprezentanți.

Dl Procopiu răspunde la această părere de rău a mea printr'o scrisoare deschisă, („Tribuna“ nr. 223) declarînd că: „Viziua la cimitirul din Weimar a fost cu totul incidentală“ și „mărturisind“, că nici D-sa, nici colegul D-sale, „al doilea delegat, dl Alexandru Rubin“, n'au „știtut“ că va avea loc“.

Cred că absența aceasta a reprezentanților români nu are nimic de a face cu persoana mea. Dl P. zice, cuvînt de cuvînt, „dacă am fi bănuit că absența noastră eră de natură a face atîta sânge rău unui simpatic confrate, n'am fi șovăit după terminarea lucrărilor congresului, de a riscă oboseala unei noi călătorii, care se prezintă ca o partidă de plăcere, iar nu ca împlinirea unei dăruioase datorii“. Și urmează mai la vale astfel:

*) „Viitorul“, care a reprodus scrisoarea dlui Procopiu, e rugat să ia notă și despre răspunsul acesta.

„Nu știu, dacă aceste leale mărturisiri — vor reuși a atenua întru câva nobila amărăciune (!) a dlui Petra Petrescu, autorul foitei, dar am crezut de a vi-le da pentru a explica absența noastră, etc.“

Imi pare rău că dl Ioan Procopiu nu știe dacă poate să atenueze „nobila amărăciune“ a unui „simpatic confrate“ și mă întreb, cu ce am putut să dau loc nelcrederii acesteia. Neînsemnata mea persoană a avut totdeauna respectul cuvenit față de personalitatea dlui Procopiu, i-a adus totdeauna prinos de laudă sinceră, cănd a văzut cum ia în apărare interesele noastre la congresul din Berlin și totodată are să-i mulțamească pentru serviciile cari i-le-a adus anul trecut în București, cănd i-a dat o legitimație pentru „Teatrul național“.

Dar în articolul respectiv n'am adus nici o acuză personală dlui Procopiu. Am amintit numele D-sale, fiindcă am avut fericirea să-l cunosc în București și speram să-l revăd în Weimar.

Va concede ori cine că dorința mea — „nobila mea amărăciune“, care nu-mi servește de loc spre rușine! — de a vedea pe lângă germani, francezi, engiezi, svădieni, olandezi, austriaci, greci, sârbi, belgioni, portugezi, norvegieni, turci, ungari, americani, ruși, finlandezi, italieni, spanioli și danezi și pe 2—3 români de ai noștri nu e un păcat prea mare. Căci aici nu eră vorba de o sărbătoare „floare la ureche“, ci de o manifestație de prima ordine.

Cred, că românii n'au știut că se va întreprinde excursia la Weimar, dar mă întreb, cum de au știut o sutele celelalte de străini?

Dar nu vreau să apară învinuirea mea prea parțială și nu vreau să se creadă că aduc învinuiri nefatemeiate. E posibil că n'am fost destul de clar în expunerile mele. Trebuia să mai adaug cîteva amănunte, cari au contribuit la scrierea articolului respectiv. De aceea amintesc aceste circumstanțe atenuante pentru articolul meu, deși voiam să le utilizez mai bine altădată. Va înțelege ori cine, în urma lor, că am nițică dreptate.

1. Muzeul Körner din Drozda n'are nici o cunoștință despre o traducere românească din Körner.

Toate celelalte națiuni își au locul lor în bibliografia Körner. (Greșala nu e prea mare).

2. „Societatea Grillparzer“ din Viena n'are nici o cunoștință despre o traducere a operei postului în românește. Aici întrelăsarea e mai condamnabilă.

3. Bibliografia Goedeke n'are nici o cunoștință despre traducerile românești din autorii germani, deși sunt însemnate toate neamurile cu traducerile lor.

4. Revista „Das literarische Echo“ nu publică de ani de zile nici o „scrisoare literară“ despre literatura română.

(Bibliografia Goedeke e conspectul ideal a tot ce s'a scris în lit. germană și s'a tradus din limba germană, revista „D. E.“ e revista literară conducătoare, unde apar recenzii și dări de seamă despre toate manifestațiile culturale literare ale popoarelor europene).

Dar vine, pe lângă cele înșirate, o greșală și mai mare a noastră:

5. Arhiva „Societății Schiller și Goethe din Weimar“, unde se păstrează tot ce s'a scris referitor la acești doi poeți și toate traducerile, cari se cunosc, arhiva aceasta n'a avut cunoștință, până în luna trecută, de nici o traducere românească, deși anuarele societății se bucură de o reputație excelentă în lumea literară. Nu s'a găsit un singur român — domn profesor din România sau din Ardeal — care să dea notițele trebnicioase unui anuar, la care colaborează toate națiunile. (Zilele acestea va apărea un apel în privința aceasta).

Și pe lângă constatările acestea triste, pe cari le-am făcut zilele trecute (nu vreau să amintesc altele mai mărunte: lucrarea monumentală a profesorului Bücher „Rhythmus und Arbeit“ etc.) a mai venit și excursia la Weimar, unde n'a participat nici un român și — prin urmare — n'a luat cuvîntul nimeni înaintea sarcofagelor.

Acestea nu le înșir, decât numai ca circumstanțe atenuante, după cum am spus pentru articolul meu: „Congresiții presei în Weimar, ca să mă poată înțelege mai bine și dl Procopiu.

N'am avut dreptate să trag concluzia: „Nu suntem unde trebuie să fim!“

Din România.

Banchet în onoarea generalului Gigurtu. Cetim în »Doljiul«: Cu ocazia avansării dlui General Gigurtu, ca comandant al corpului I de armată, membrii Jockey-Clubului au găsit prilejul să-și manifesteze dragostea ce o au pentru președintele lor, și i-au oferit aseară un banchet în saloanele Clubului.

Masa s'a servit în salonul cel mare al clubului frumos amenajat și splendid decorat.

Orchestra reg. 26 Rovine, sub comanda dlui locot. Stovrili, a delectat pe convivi tot timpul cât a durat banchetul.

La șampanie seria toasturilor a deschis-o dnul N. N. Popp.

Dnul N. N. Popp, vice-președintele clubului, ia cel dintâu cuvântul și zice:

Membrii clubului nostru simt în totdeauna o deosebită bucurie, când serbătoresc pe iubitul lor președinte.

Sunt cinci ani de când suntem prezidați de dl General Gigurtu, care a sădit în inimile noastre cele mai frumoase sentimente.

Nu puteam scăpa ocaziunea ce ne prezentă numirea d-sale la Comandamentul Corpului I de armată pentru a l reînvi manifestările noastre de nemărginită iubire și de profundă stimă.

Urez generalului Gigurtu să ne prezideze încă mulți ani și să fie încoronat și la comandamentul înalt unde a fost chemat, de același dragoste și de aceeași stimă.

Să trăiască generalul Gigurtu. (urale entusiaste).

Dnul general Gigurtu, viu mișcat, răspunzând cuvântărei: dlui Popp, arată câtă mulțămire sufletească simte când vede de câtă dragoste se bucură printre membrii instituției Jockey Club, al cărei președinte are onoare să fie de 5 ani. Închină pentru membrii Jockey Clubului și pentru familiile membrilor.

Se ceteșc mai multe telegrame, pe care dnul general Gigurtu le a primit cu această ocazie dela prietenii și admiratorii d-sale; telegrama trimisă de dnul Al. G. Olteanu e cea mai tare chiar de dl general Gigurtu.

Au mai vorbit apoi dnul general Botzanu, dd. Ioan Mărășcu, N. N. Murgășanu, Virgil Broscărescu, colonel Georgescu, colonel Toplicescu, maior I. Gârleșteanu, N. Boboc și N. Clocărdia. Banchetul s'a terminat la ora 1.

*

Al 3-lea congres al func. comerciali în Galați. Duminecă au sosit un număr de vreo 400 congresiști în Galați din diferite orașe ale țării.

La orele 9 dimineața s'au intrunit în saloanele teatrului Papadopol congresiștii și un mare număr de comercianți.

La ora 9 jum., dl Spiru Gheorghiu, președintele societății funcționarilor comerciali din Capitală, deschide congresul salutând pe colegii din întreaga țară și propunând ca președinte pe dl prefect Al. Gussi.

Se dă cuvântul dlui Al. Georgescu, raportorul cneștiei repausului duminical. D-sa arată că repausul duminical este stărultor cerut din punctul de vedere religios, moral, sanitar și intelectual. Cere începerea unei campanii energice în întreaga țară pentru legiferarea totală a repausului duminical.

Dl prefect Gussi a cetit următoarele telegrame expediate:

Maiestății Sale Regelui

Stnaia.

Funcționarii comerciali din întreaga țară intruniți în al 3-lea congres anual la Galați supun la picioarele Tronului omagiile lor de profund devotament,

Președinte, (ss) prefect Al. Gussi.

S'au mai expediat telegrame dlui D. A. Sturdza, dlui P. S. Aurelian și dlui ministrii I. Brătianu, Spiru Haret, V. G. Morțun și Al. Djuvara și dlui Take Protopopescu, senator.

Dl Gussi dă cetire telegramelor sosite dela secțiile Alexandria și Tg. Jiu. Apoi cetește memoriul ce se va înainta dlui ministru Djuvara.

În chestia regulamentării orelor de lucru dl Georgescu a propus ca congresiștii s'o studieze în vederea viitorului congres.

Dl prefect Gussi mulțumește pentru modul cum au discutat chestiunile la ordinea zilei și ordinea ce a domnit și propune ca al patrulea congres să albe loc la Iași.

Congresiștii se despart în mijlocul celui mai cald entuziasm.

NOUTĂȚI.

ARAD, 10 Noemvrie n. 1908.

— **Principele moștenitor al României la Francisc Iosif.** »Politische Correspondenz« află din București, că principele moștenitor român se va duce la Viena, între 2 și 7 Noemvrie spre a prezentă împăratului Francisc Iosif, felicitări pentru jubileul împărătesc.

— **Dela Burg.** Se vestește din Viena: Soția moștenitorului de tron Francisc Ferdinand a născut ieri un copil mort. Princesa Sofia e de altfel afară de orice pericol.

— **Vremea.** De Duminecă încoaci am avut în fiecare zi schimbare de vreme. Duminecă a fost zi cu soare, Luni a ploat abondent, iar azi dimineață ne-am pomenit cu zăpadă de câțiva centimetri, temperatura a scăzut blaișor și bate un vânt de iarnă.

— **Procesul nostru.** Redactorul nostru dl Sever Bocu a primit azi citație pentru înfățișare la Curtea cu juri din Oradea-mare pe ziua de 27 l. c. unde se va desbate procesul intentat »Tribunei« de notarul român Gheorghe Monța din Cuvin.

— **Alegerea congresuală în archidieceasă.** Dupăcum ni-se scrie din Sibila alegerile congresuale recente au produs oarecari frământări, cari nu prea sunt de natură a întări biserica. Cauza e presiunea ce s'a făcut dela centru pentru asigurarea unei majorități proadocile.

E de regretat că așa se întâmplă. Din parte-ne ne mărginim a semuala că atât Gazeta Transilvaniei, cât și »Țara noastră« au publicat articole foarte judicioase, drept semn al amărăciunii ce a cuprins pe mulți fi credincioși ai bisericii. Astfel »Gazeta« de Sâmbătă a scris între altele următoarele:

»Să trecem însă la alegerile de acum cu dorința ca ele să aducă în congres cât numai se poate bărbați de calibrul mai greu, cu calitățile spirituale și sufletegii cari să poată corăspunde chemărei lor în zilele noastre. Aceasta însă se va putea numai dacă se vor respecta toți factorii din sânul bisericii și nu se va sdruncina echilibrul dintre ei, fie prin prea mare presiune dela centru, fie printr'un sistem de cortășire demoralizator și corupător, de care n'a putut să fie ferită în epoca »înfloritoare« a constituționalismului unguresc nici biserica română. Am înțeles cu părere de rău că pe când protopopii prea emulează în a face tabula rasa cu toți candidații, cari nu sunt agreeții lor și a celor din centru, se practică sistemul unguresc de cortășire personală, metode cari ambele în consecințele lor, vor pregăti numai patul cald pentru desbinarea și destrăbălarea poporului și vor slăbi tot mai mult puterea lui de rezistență, de care în momentele de față are mai mare nevoie ca ori și când.«

Iar »Țara Noastră« scrie următoarele:

»Duminecă, în 26 l. c. n. se vor face alegerile de deputați pentru congresul național bisericesc în toate comunele archidiecezei gr.-or. rom. din Ardeal. Vremurile nouă în conducerea bisericii noastre se declară și în această luptă electorală, care ar fi să fie — după statul organic — liberă și se deschise calea în cel mai înalt

Și asta e numai o *părțică* din tabloul ce ni-se desfășoară când urmărim manifestațiile noastre în Germania.

Se va putea zice: »Ce ne pasă nouă atât de mult de străinătate? Noi să ne ridicăm cultura-licește și puțin ne pasă de străini!«

Nu ored însă să subscrie cineva cu inima li-nisțită această declarație.

Avă dreptate un domn profesor universitar german, care-mi spune: »Cam vreți să vă cunoaștem? Nu puteți pretinde dela noi, cari avem ocupațiile noastre speciale, să vă învățăm, fiecare limba, ca să cunoaștem ce aveți d-voastră! Dacă nu se găvesc oameni în mijlocul d-voastră, cari să ne raporteze, nu avem puțină să fim orientați.«

»Domnului I. Procopia toată stima și admirația, care nu i-a denegat o nici când un ziarist ardelen.

Lipsca, 4 Noemvrie 1908.

Horia Petra-Petrescu.

Mari demonstrații în România.

Duminecă după amiază s'au ținut la Craiova și la Buzău meetinguri naționale, în cari s'a demonstrat cu putere împotriva Austro-Ungariei.

Iată amănuntele ce dă »L'Indépendance Roumaine« despre aceste adunări:

Meetingul dela Craiova.

Meetingul s'a ținut în sala Teatrului Național. Sala eră arhiplină și mai multe persoane notabile din toate partidele au luat parte. Adunarea a fost prezidiată de dl Petru Chițu.

Au luat cuvântul P. Chițu, N. Popp, I. Tulpeanu, I. Oteteșanu, I. Vrăbiescu, N. Romanescu, Pompilian și Mitulescu. Toți oratorii au arătat atitudinea Austro-Ungariei față de statele din Balcani și s'au ridicat în termeni foarte violenți împotriva persecuțiilor ale căror victime sunt românii din Ungaria.

S'a votat în mijlocul unui mare entuziasm o moțiune în care s'a exprimat simpatie pentru proclamarea de regat a Bulgariei, guvernul este invitat să facă a se respecta toate drepturile ce are țara asupra Dunărei, precum se exprimă interes pentru frații de sub dominațiune străină și hotărârea de a se lucra pentru unitatea culturală a tuturor românilor.

După intrunire s'a manifestat prin strada Justiției și Unirei. Apropiindu-se manifestații de consulatul austro-ungar, păzit de poliție și miliție, s'a produs o încăierare, răzându-se unii, ușor de altfel.

Meetingul dela Buzeu.

Meetingul s'a ținut în sala Moldavia, sub președinția dlui I. Demetriade.

Au luat cuvântul pe rând domnii Plenițeanu, P. Zaharescu, G. Vernescu, C. Filotti, St. Tunaru, P. Ioanițescu, A. Filotti și Nicu Barbulescu.

Toți oratorii s'au ridicat cu vehemență contra politiceii de acaparare urmată de Austro-Ungaria în Balcani și contra ingrătitudinii sale față de România.

Adunarea s'a terminat fără nici un incident.

Cel dintâi atelier de piatră monumentală aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa

Fabricație proprie din marmură, granit, șist, labrador etc., din piatră de marmură în magazia ce află în Kolozsvár, Ferenc József ut 28.
Căminaria și angajamentul central: Kolozsvár, Dézseri u. nr. 21. Telefon 681.
Filiale: Nagyvárad, Gygysebes, Léva și Béppatak.

corp legislator al bisericii pentru bărbații cei mai independenți, mai luminați și mai devotați ai bisericii și școlii. Ar fi să fie! Dar s'au schimbat vremurile. Alegerile se fac după modele bine cunoscute: la comandă de sus și nu după merite, ci după spîta de rudenie! Protopopii primesc comanda de sus, li-se impune »neamul« cutare și ei — onoare excepțiilor prea puține — dau comanda mai departe, la preoții tractuali și așa ni se pregătește congresul nu al bisericii naționale, ci al »neamurilor«. Cunoaștem cazuri, în cari dnii protopopi, nici nu-și țin de datorință să aducă la cunoștința preoților, că s'au anunțat și alți candidați afară de cel comandat de sus, deși pe cel comandat de sus îl recomandă tot ei ca fiind singurul! prin circular special!

»Desgustul oamenilor de bine crește zilnic. Instrăinarea de biserică își face cursul ei îngrijitor. Iar spiritul de clică, de nepotism și de cea mai urâtă slugărie se face stăpîn în cetățuia falnică de odinioară a marelui Șaguna!

Până când?

În arhidieceza Transilvaniei au fost aleși deputați din cler la congresul național-bisericesc următorii domni: 1. În cercul Sibiu Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit, vicar episcopesc în Sibiu. 2. Cercul Alba-Iulia Nicolae Ivan, asesor, consistorial în Sibiu. 3. Cercul Deva Avram P. Păcuraru, protopresbiter în Hunedoara. 4. Cercul Ilia Dr. Miron E. Cristea, protosincol în Sibiu. 5. Cercul Abrud Vasile Damian protopresbiter în Brad. 6. Cercul Cluj Dr. Eusebiu R. Roșca, protosincol, director seminarial în Sibiu. 7. Cercul Dej Teodor Herman, protopresbiter în Dej. 8. Cercul Mediaș Mateiu Voilean, asesor consistorial în Sibiu. 9. Cercul Brașov Vasile Voina, protopresbiter în Brașov. 10. Cercul Făgăraș Nicolae Borzea, protopresbiter în Făgăraș.

— **Moartea lui Sardou.** O telegramă din Paris aduce știrea tristă, că marele dramaturg francez Victorien Sardou a murit Duminică dimineața în etate de șaptezeci și șapte de ani. Victorien Sardou a fost cel mai productiv scriitor de drame franceze. A avut nenumărate succese pe scena franceză și piesele lui, mai ales comedii sociale, au cutriat toate scenele din lume. Mai mult de cincisprezece ani au dominat piesele lui scenele. Mai mult de cinci ani a trăit retras de lume. De mult era tot bolnav. Moartea lui a pus în doliu toată Franța.

— **Adunarea reprezentanților grănițeri din fostul regim. român I.** Ni-se scrie: În 28 și 29 Octomvrie a. c. s'a ținut adunarea generală ordinară a reprezentanților grănițeri din fostul regim. român I de graniță în Sibiu. Între alte obiecte de mare însemnătate s'a îndeplinit și alegerea comitetului administrativ al fondului grănițăresc pe un nou period de 3 ani. Președinte al comitetului a fost ales dl Dr. Nicolae Șerban, avocat și deputat în Camera ungară dela care grănițerii așteaptă să fie un vrednic succesor al fericitului baron Urs.

— **Bosniaci în Viena.** Ieri, la primăria din Viena Lueger a dat masă în onoarea unei delegațiuni din Bosnia. Măine delegațiunea va sosi la Budapesta, unde de asemeni i se prepară o bună primire.

— **Atertat contra țarului Bulgariei.** La Sofia poliția a descoperit o conspirație, care s'a format pentruca în ziua deschiderii Sobraniei să atenteze la viața țarului Ferdinand. S'au făcut numeroase arestări.

— **Demonstrant croat condamnat.** Se vestește din Agram Tribunalul din Agram a osândit la 5 luni temniță pe studentul iurist Ivan Iurisa pentrucă a demonstrat contra vice-banului și l'a insultat.

— **O întâmpinare.** Ni-se cere publicarea următoarelor:

În »Tribuna« din 14/27 Octomvrie a. c. Nr. 229 un domn, care nu poate mistui pe protopopul Avrighului îi aduce o mulțime de învinuiri neîntemeiate. Dați-mi voie să răspund la aceste învinuiri: Este un readevăr și o răutate afirmarea, că protopopul Avrighului ar fi pus bețe în roate, ca să nu reușească bine expoziția de poame, căci însuși protopopul a predicat poporului din Avrigh în biserică în 2 Dumineci despre proiectata expoziție și despre folosul ce-l poate trage poporul din aceasta expoziție, îndemna poporul cu cuvântul și cu fapta ca să expună cât mai

multe poame, ba chiar și pe femei le-a îndemnat în biserică prin graiul său, ca ele să-și aranjeze o sală pentru țesăturile lor — aceasta o știu toți, ceice au fost la sfta biserică și mă prinde mirarea, că cinstitul oaspe zice, că nu a spus nici un cuvânt poporului despre expoziție și venirea dlor dela Sibiu. — Eu cred, că nu trebuie să se publice în toate zilele, s'a publicat în două Dumineci consecutive așa încât poporul a fost foarte bine orientat și dacă nu era orientat despre sosirea dlor dela Sibiu, atunci cum de i-a întâmpinat la podul Oltului călăreții??? A conlucrat și protopopul la reușită, cât i-a stat în putere făcând însuși parte din comitetul aranjator și aici a luat asupra-și angajamentul de a predică în biserică, ceace a și satisfăcut.

Protopopul Avrighului este drept, că n'a avut bunăvoința ca să întâmpine pe dnii sosiți din Sibiu, pentrucă el este protopop, și ca protopop știe ce i-se șade și ce nu.

La deschidere a luat parte, dar nu a desaprobat pe dl Tordășianu, căci n'a avut ce desaproba.

Că mormântul lui Gheorghe Lazar a fost în cuiat este o răutate ordinară să nu îi zic altminterlea, căci cimiterul bisericii este pururea descurat și mormântul marelui dascăl se poate cerceta de ori-și-cine și ori-și-când.

Ori în ziua de 18 Octomvrie nu s'a ținut serviciul divin dimineața și seara, la care dl oaspe n'a participat și nici mormântul vrednicului dascăl nu l'a cercetat cât a fost ziua de lungă, cu toate, că tot prin piața bisericii s'a învățit, nu l'a cercetat, căci a preferat a vizită unele familii și crășme și abia la 6 $\frac{1}{2}$ ore noaptea când a plecat cătră tren — paremi-se lovindu-se de bolovanul din colțul cimiteriului și-a adus aminte de mormântul lui G. Lazar — pe care fiind întunec și afară și în lăuntru nu su putut descifra inscripția nici cu luminile aprinse, nici cu *zwickerii*. Pentru ce nu a cercetat acest mormânt ziua???

Învinuirea, că protopopul s'a depărtat dela banchet fără de a zice cel puțin un cuvânt de adio — este adevărat, că protopopul s'a depărtat însoțit de bunul cântăreț și învățător în Porcești Andreiu Gălea și s'a dus de și-a împlinit chie-marea sa de păstoriu — s'a dus și a lăudat în biserică pe Domnul și a făcut mângăiere poporul care-l aștepta la vecernie. Acum judece onoratul public cetitoriu! că oare bine a făcut protopopul că a preferat a merge la biserică decât să asculte laudele lor și toastul doamnei X.?

Apoi ca de încheiere die oaspe prea mari pretenziuni ceri dela protopopul, ca el să se pună în fruntea femeilor și să-și facă o masă românească — aici al lăudat harnica reuniune a femeilor și pe prea vrednica prezidentă să-și fie pregătit ele — căci protopopul știe cui să facă masă și cui nu. Nu cumva die oaspe și-al uitat pretenzia, ca protopopul să fie mers cu pălăria după banii pentru fondul E. T.?? ești chiar de tot prea pretensiv.

Înainte de a-ți pune cinstitul nume te sfătuim și-ți recomand ca pe viitor să cauți, să se facă mai multă ispravă practică, mai puține cheltuieli cu întâmpinările și banchetele și mai puține laude în fol, căci ne-am prea îngâmfat în laude. Dacă mai dorești vre-o deslușire iscălește și atunci îți stau la dispoziție. *Avrigh*, 19 Octomvrie, 1908. *Ioan Căndea*, protopop.

— **Prin efectul miraculos al cremei „Aranka de Mintschek”,** orice damă se face frumoasă ca 'n basme. Prețul unui borcan 1 coroană, borcan mai mare în co loare roza 2 coroane. Săpun »Aranka« 70 fileri apă de spălat »Aranka« 1 cor., pudră »Aranka« 1 cor., mare 2 cor. Cine dorește să aibă un păr frumos blond să folosească apa de păr »Aranka«. 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cui îl încărunește părul să folosească regenerato- rul de păr 1 sticlă 2 cor. Se pot căpăta numai la fabricatorului: laboratorul chimic Mintsek G.éza. Kecskemétt.

Economie.

Noi debușeuri produselor românești în Turcia și Serbia. În urma conflictului din Balcani, toate mărfurile din Austria și Ungaria cari se desfăceau pe piețele din Turcia și Serbia au fost și sunt chiar și azi boicotate.

Asifel stănd lucrurile foarte mulți negustori din Constantinopol au început să se aprovizioneze cu produse românești.

Articolele cari au început să se desfacă sunt: zahărul, spiritul și berea.

Acum e momentul când fabricanții din România, au ocaziunea a-și stabili mari debușeuri

pentru produsele ce fabrică, pe piețele din Turcia și Serbia.

*

Societatea pentru comerț de cereale în Craiova. D-nii N. T. Oroveanu și S. Zwillinge din Craiova au întemeiat o societate în nume colectiv, având de obiect tot felul de cereale, atât în comision cât și pe cont propriu, sub firma »N. T. Oroveanu & Comp.«, cu sediul în Craiova, pe termen de 3 ani. Capitalul social inițial este de lei 50 000, vărsat în mod egal de ambii asociați, și putând fi sporit la nevoie. Administrația și semnatura socială aparțin în mod egal fiecărui din asociați.

*

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 10 Noemvrie 1908.

INCHERIAREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	24.84 — 24.86
Săcară pe Oct.	20.48 — 20.50
Cucuruz pe Matu	14.94 — 14.96
Ovăș pe Oct.	17.02 — 17.04

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa — — — —	24 K. — 25 K. 60 fl.
Din comitatul Aibel —	23 » 80—25 » 15 »
De Pesta — — — —	23 » 85—25 » 20 »
Bănățenesc — — — —	23 » 90—25 » 60 »
De Bacica — — — —	23 » 90—25 » 45 »
Săcară — — — —	19 » 75—19 » 90 »
Orzul de nutreț, cvallt. I.	16 » 05—16 » 20 »
» de cvallitatea II.	15 » 70—15 » 95 »
Ovăș de I.	16 » 85—17 » 15 »
» » II.	16 » 35—16 » 65 »
Cucuruz vechiu — —	17 » 80—18 » — »

Ultime informațiuni.

Achitarea lui Octavian Goga. Cluj 10 Noemvrie. *Curtea ca jurați a achitat pe poetul nostru Oct. Goga, acuzat de agitație săvârșită printr'un articol publicat în »Țara Noastră«.*

In atențiunea dlor preoți-caticheți!

A apărut:

Istorieare Biblice (ilustrate).

carte de religie pentru elevii școlilor populare

de Pr. D. Voniga.

Manual aprobat de Ven. Cons. din Arad și Sibiu.

Acest manual distingându-se printr'un limbaj simplu, limpede și ușor, și ținând cont și de metodele cele mai noue ale pedagogiei științifice — e superior tuturor manualelor de religie ce le avem.

Se poate procura cu preț de 50 fil. exemplarul la autor în Gyirok (Temes), ori la librăria »Polatssek« în Timișoara (Temes).

Redactor responsabil Constantin Sava.

Editor proprietar George Nichin.

Respirația

e cu mult mai ușoară imediat ce veți întrebuiți numai câteva porțiuni din Emulsiunea SCOTT și ușurarea va crește în fiecare zi.

În timpul celor din 32 de ani miei și mil de oameni au experimentat lucrul acesta. De asemenea e foarte mare progresul spre însănătoșirea generală a organismului, iar

Poita de mâncare și somn

revin și digestiunea se face tot mai bună.

Incercați și vă veți convinge.

Prețul anal flacon veritabil 2 cor. 50 fl.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodei SCOTT — care este pescarul

Un candidat de avocat

cu praxă

afă aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria subscrisului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinérváralja.

AVIZ:

Întro cancelarie advocațională află aplicare un scriitor preferit iurist, eventual și un candidat cu un riguros. A se adresa la administrația »Tribunei« în Arad.

Chogyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

Pregătește cele mai bune

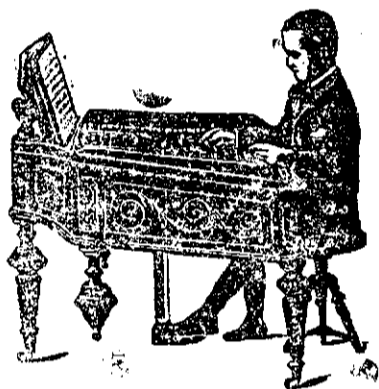
cimbale,

precum și

repararea tuturor instrumentelor

cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate

Invenție nouă! Invenție nouă!

Moră de oțel pentru întrebuințare în economie și acasă mașină excelent orzui, cucuruzul și grăul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani 1 kilogram pe minut — pe lângă garanție.

Preț: 14 coroane.

Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și de trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmblăntit ori de sine stătătoare. Prețurile să se facere.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașine.

ORADEA-MARE
(Nagyvárad Vilanytelep mellett)

Șuncă și salamă, carne afumată, cârnaței, slănină papricată și afumată

precum și alte

specialități de afumături

trimite cu prețuri moderate și prompt

THEIL JÓZSEF

fabrică de afumături
Mediaș (Medgyes).

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că începând cu ziua de azi, am scăzut prețul al cărnurilor:

Carne de vită îngrășată:

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. 1 kg. carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 kg. carne de guliș 56—60 cr. 1 kg. carne de friptură, roșbraten pulpa de sus, pește albă 68 cr.

Carne de vițel bătrân:

1 kg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—52 cr. 1 kg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—68 cr.

Carne de vițel tânăr:

1 kg. carne de vițel tânăr partea dinainte 68 cr. 1 kg. carne de vițel tânăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. carne de porc 72 cr. 1 kg. cotlete de porc 80 cr. 1 kg. untură curată toptă 68 cr. 1 kg. slănină 70 cr.

Solicitând părțirea onorabilului public sunt

cu ceaosebită stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristyory).
Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

Kemény Mihály, Szeged

Colțul străzilor Iskola și Oroszlány,

fabrică de mănuși și bandage pentru vătămături.

Specialist în bandage pentru vătămături ciorapi de elastic, bandage pentru abdomen, după sistemul cel mai modern și după măsură.

Mare depozit în obiecte diferite de gumă, franțuzești și englezești. - Cordon Diana, indispensabil pentru dame.

Comandele din provincie se indeplinesc punctual și repede - pe lângă prețuri moderate. ■

Vatzek József

măiestru de cuptoare în Cluj (Kolozsvár).

Depozitul:
Brassai-u. 8.

Lucrătoria:
Trefort-u. 45/47.

Pregătește tot felul de cuptoare în ori ce mărime și culoare.

Fabricatele mele sunt renumite de eminente.

Pregătesc ori ce fel de cuptoare de calitate după desen și model cu cea mai mare exactitate.

Comandele din provincie se efectuează cu mare cunoștință de specialitate și punctual.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pișturilor și a necurătenilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de peie Salvator Nr. III. un medicament sigur contra a-sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghiuri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doctorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede și fără durere orice bătătură, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut »Salvator«.

Comandele din provincie se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,

farmacia și drogheria la Salvator.

Zagrab
(Croatia).

Celce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidek,

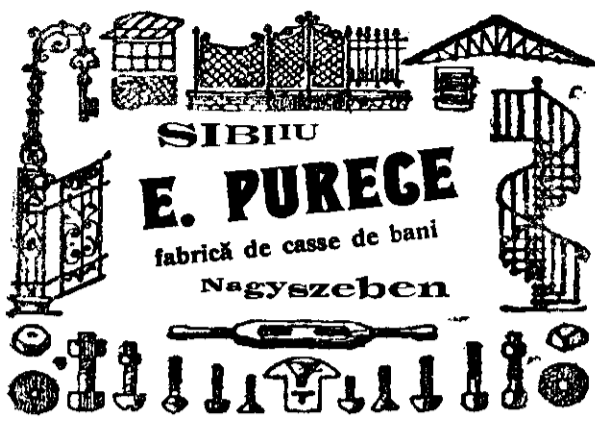
CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipula reea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

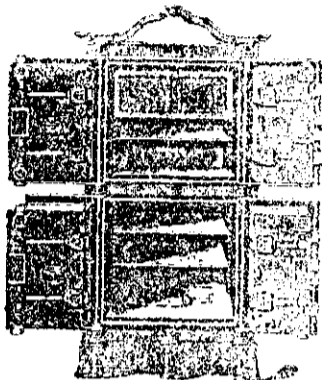
Prețul pentru 100 litre 8 cor.

SIBIU
E. PURECE
fabrică de casse de bani
Nagyszeben

Recomandă fabricațiile sale proprii de
casse de bani

de orice mărime și construite din materialul cel mai bun și mai trainic.
Fabrică: dulapuri panoposite, încuietori-safe pentru casse de economii, dulapuri de bani și documente totfelul de articlii ce se țin de branșa asta.

Recomandă de asemenea practicile (mașini)

● **cupatoare de fert** ●

in toate versiunile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă.

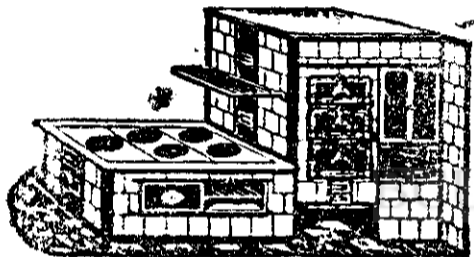
Atrage atențiunea on. public din localitate și din împrejurime asupra atelierului său de

● **lăcătușerie, și construcție** ●

care-i cel mai mare din tot Sibiul

și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții atingătoare de această branșe, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice lucrări de fer și lucrări de bas-relief.

Trimit gratis și franco deciziuni (proiecte de cheltueli) pentru casse de bani, mașini de fert (șparchert) etc.

≡ **E. Purece** ≡
Sibiu, Schmidtgasse 19.

Grosz Nagy Ferencz,
farmacist.: **Debreczen** : : farmacia : :
«Arany egyszaru»

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumarate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági
Balzsamok.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materii neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Medicament pentru văpsirea părului.
In culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să albă culoarea ce o dorește. Nu înăprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

Mátyás Király-tér 9

— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

Aduc la cunoștința on. public, că am deschis o

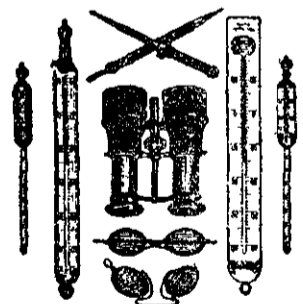
prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare deposit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabarete, oșuri și tot felul de obiecte de lux, fasonul cel mai modern. Țin mare deposit din obiectele de Bernsdorf și Szandrick, t.t. asemenea obiecte optice.

Solicitând părținirea on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman.

— Prețuri solide! —
— Preț-curenturi gratis și franco. —
Comandele in provincie se săvârșesc prompt și solid.

Kelemen Antal

fabricant de instrumente muzicale.

Nagy-Kikinda
strada Korona-herczeg Nr. 7.

Magazin de tot felul de instrumente cu coarde, de alamă, harmonice tambure și părți constituante. Reparațiuni și acordări se săvârșesc punctual și cu prețurile cele mai favorabile.

Fondată în 1885.
Peterka Lajos

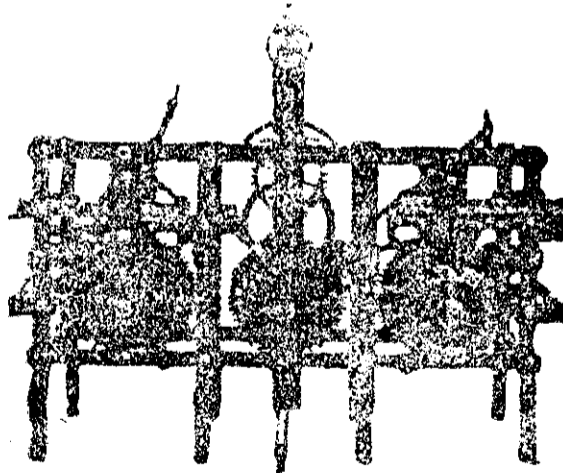
Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

Prăvălia:

V., strada Váci nr. 51

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mulți ani ciasornice de turn — școli — castele și casarme, primește asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă de ori unde in persoana budget face gratuit și trimite porto-franco ori cu

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmár.
SZATMÁR strada Teleky 8.

Șeful firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește:

instalări de mori de aburi și motoare cu ulei, siredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aparate pentru uscatul nutrețului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.

